

Ислом Нури

Zotus-salosis jangi

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Шом тепаликларидида турувчи араб қабилаларининг Муъта жангида тутган мавқифларини, яъни уларнинг румликларга қўшилиб мусулмонларга қарши урушга киришганини кўрганларидан кейин бундай воқеа яна қайтиб такрорланмаслиги учун у қабилаларни румликлардан ажратиб юборадиган ва мусулмонлар билан муносабатлари илиқлашишишга сабаб бўладиган жуда катта доно сиёсат олиб бориш зарурлигини қисм қилдилар.

Bu rejalarni amaliyotga oshirish uchun Amr ibn Osni tanladilar. Chinki, uning ota tomonidan buvisi Baliy qodirligidan edi. Mo'ta jangidan keyin, sakkizinchi hijriy jumodul-oxa oyida uni oldindan ko'rishni bilan munosabat urnatishga yubordilar. Keyingi rivoyatlarda Qo'zoa qatlamidan bir gurux Madinaga atrofidagi bosqinni tashkil qilish uchun yig'lagan xabarni kelgach, Amrni o'qituvchilar ustiga yuborilganlar, deb o'ylashadi ham aytilgan. Bizingcha, har ikkala sababni birlashtirgan bo'lishi mumkin.

Rasululloh solallohu alayhi va salam Amr ibn Osga bitta o'q va bitta kora bayroq tikib berilar va uni muxjir qiladilar va tekshiruvchilardan tashkil topgan uch yuz kishilik jamoaga bosh qilib yubormaydilar, ichkarida o'ttizda otliq ham bor edilar. Unga yul-yu Baliy, Uzra va Balqayn qatlamlaridan yordam berish uchun buyrildi. Ushbu qushin kunduzlari yashirinib, tunlari yo'l bosib, dushman dioriga yaqinlashmoq, Amrga dushmanning soni anchagina ko'tarilishi haqiqatda xabar keldi. Shundan sud u Rofiz ibn Makis al-Juhanini Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga qushimcha kuch bilan yubordilar. Rasululloh solallohu alayhi va salom Abu Ubayda ibn Jarrohni ikki yuz kishilik jamoa bilan birga unga madadga yubordilar. Unga ham alohida bayroq tiklanadi. Ushbu jamoa

Ислом Нури

ichida Abu Bakr va Umar kabi katta saqobalar ham bor edi. Rasululloh solallohu alayhi va salom Abu Ubaydani Amrga katta kuchishga va u bilan ixtirof qilmaslikka buyerlandilar. Etib borib kuchshchach, Abu Ubayda namozda imomlika utmokchi bulganida Amr unga: «Siz men uchun yordam uchun kelgansiz, men bo'shliqman», dedi. Abu Ubayda unga itoat qilingan va Amr imom bulib namoz o'qib turdi.

Qo'shin Quzoa diyoraga kirib bor, uni boshidan oxiriga etkazish kerak. Oxirida bir guruxga ikki kelib, unga hamla qildi. Guruh dosh berolmay, ko'chib, har tomonga tirkirab ketdi.

Shundan sud Amr ibn Os o'zlarining sug'-salomat ekaliklari va jang haqiqatidagi xabarlarini bildirish uchun Avf ibn Molik al-Ashjaiyini Rasululloh solallohu alayhi va salomga chopar qilib yubordilar.

Zotus-salosil – yakki Zotus-sulosil – Vodil-quro ortidagi bir diyor bo'lib, u bilan Madina oraligi 10 kunlik edi. Ibn Ishoq rivoyat kilishcha, musulmonlar Juzom diyoridagi Salsal nomli bir quduq yonida tug'ilgan edilar. Shu boy ushbu jang Zotus-salosil deb atalib qoldi. Xaziraga yuo'rilgan Abu Qatoda sariyasi

Ushbu sariyani 8-hijriyning shabon oyida yuubardilar. Sababi – Banu G'atafon Najd ulkasagidagi Muxorib kavmiga qarashli Xazira deganda joyda yomonatganligi haqida xabar keldi. Shu bois Rasululloh solallohu alayhi va salam ularga qarshi Abu Qatodani va besh kishilik sariyga bosh qiblab yuborilganlar. Sariyya u erga etib yuk, bazilarini o'ldirib, asir va g'animatlar bilan besh kun deganda Madinaga qayib keldi. Makkaning fat etilishi

Ibnul Qayim shu kabi yozadi: «Makka fatihi – Allox u bilan dz dinini,

Ислом Нури

elchisini, Ozining lashkari va omonatli jamoasini aziz qilgan, u bilan o'z shaharini va butunni olamaga olib boradigan mayogi qilgan uyini kofir va mushriklar tomonidan olib borilgan. U - samovot ahlini shodlantirgan va osmonu falakka oz azizlik chodirini urnatgan galaba edi. U sababli odamlar Alloxning diniga to'p-tup bulib kirtilar, butun er yuzi u tufayli ziyoga tuldi ». Ushbu g'azotning cheklangan

Ma'lumki, Xudbiyiya sulhi bandalaridan bir-biriga qarab, istagan qavmga Muhammad sollallohu alayhi vasallamning ittifoqi va oxiriga, istagan qavila Qurayshning ittifoqiga va oxiriga kira ular edi. Ikki tomon ittifokiga kirgan kavm-qavatlar va boshqa tomondagi vakolatlar, shu bilan qavm-qavatlar tarafidan qanday qilib har qanday tojovuz ham o'sha tomonning tajovuzi deb e'lon kilinardi.

Mazkur bandaga ko'ra, Xuzoa qabilasi Muhammad solallohu alayhi va salom ittifoqlariga kirgan, Banu Bakr qavilasi esa Quraysh ittifoqiga kirgan va har ikkala qavatni bir-biri bilan olib boradigan vaziyatga sabab bo'lgan edi. Bu ikki qavatda o'rtasida yashilik davri bo'lib o'tgan qadimiy adovat Islom kelib, shu bilan tuzilishni bilan barham topgan va ular bir-birlaridan ummonda yashab o'tgan edi. Banu Bakr ushbu fursatdan foydalanib qolishga va Xuzoadan eski o'qishlarini nazorat qilishga qodirlar. Sakkizinchi xizmatning shabon oyida Navfal ibn Muoviya ad-Diyodiy boshchiligidagi bir gurux Banu Bakrliklar Vatir deb turgan joyda Xuzoa qabilasiga tunda bosqin uyushtirib, bir qancha odamlarni o'ldirdi. Tartada urush bo'lib, bunda Quraysh ham Banu Bakrga kurol-yorog 'bilan yordam berdim, tun koriligidan foydalandim, unday ayrim kurayshliklar ishtirok etdim. Xuzoizatsiyaga qarab chekindi. Banu Bakr ular ortidan quvib chiqarishga harakat qildi. Ayrimlar: «Ey Navfal, konstitutsiyaga kelib yordam. Konvalda kon tukishdan ilohingdan kurk, ilohingdan! », Dedilar. Shunda Navfal baralla: «Bugun hech qanday iloh degan narsa yo'q, ey

Ислом Нури

Banu Bakr! Lapchlarini olinglar! Qasamki, kontseptsiya ichidagi zamonaviylisiz-u, konstitutsiya ichidagi ishlarning ololmaysizlarmi?! », dedi.

Xuzoa Makkaga kirgach, Budil ibn Varqo'a al-Xuzoyinning hovlisidan va ulanish Rofizning mavlaviy uyidan panoh topdi.

Amr ibn Solim al-Xuzoyi tezkorlik bilan Madinaga, Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga etib bordi. U zotni masjidida, odamlar ichida o'tirgan vaziyatlarda topdi va tik turadigancha shu mazmunda she'r o'qidi:

Kavmimizning do'stligi, ulfati
Muhammadga bosh egib keldik.
Qon-qardoshlik haqqi-hurmati
Ko'zimizdan keyin to'kib keldik.

Rasululloh mo'minlar ichra To'lin
oydek barq urib turadi.
Shumxabardan to'lqinlar ichra
Bezovta dengizdek o'zgarar.

Yordamingiz bizdan aymang,
Allox Uzi sizga yor bulsin.
Mo'minlarni madadga chorlang,
Dushmanimiz xoru zor bulsin.

Quraysh ohdga xiyonat kilib,
Buzdi tuzgan ohdu paymonin.
Bizni zaif-notavon bilib,
Ishga soldi kilich-kamonin.

Ислом Нури

Bizga hujum kilib Vatirada
Ko'rgonda o'ldirdi, kirdi.
Namoz o'qib turgan vaziyatda
Mo'minlarni mehmonga olib boradi.

Ya rb any اٰمِنُ اٰمِنُ
 اٰمِنُ w اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ
qd kntm wldā w knā اٰمِنُ
 اٰمِنُ اٰمِنُ wlm اٰمِنُ اٰمِنُ
 اٰمِنُ اٰمِنُ $\text{اٰلِھِ نَسْرًا زُرًّا}$
w اٰمِنُ اٰمِنُ اٰلِھِ اٰمِنُ اٰمِنُ
fyhm rswl اٰلِھِ qd اٰمِنُ
 اٰمِنُ mthl اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ
ân اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ
fy اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ
ân اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ
w اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ
w اٰمِنُ ly fy اٰمِنُ rşda
w اٰمِنُ ân lst اٰمِنُ اٰمِنُ
w hm اٰمِنُ اٰمِنُ , اٰمِنُ w
hm اٰمِنُ اٰمِنُ اٰمِنُ
w اٰمِنُ اٰمِنُ w sjdā

Rasululloh sollallohu alayhi va salom: «Sizga madad beriladi, ey Amr ibn Solim», dedilar. Song osmonda bir bulut kurindi. Universitet ko'rsatmasi: «Bu bulut Banu Ka'bage ma'dad olib tushmokda», dedilar.

Keyrinoq Budayl ibn Varqo al-Xuzoyi ham bir gurux huzoaliklar bilan chiqib, Madinaga, Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga keldi

Ислом Нури

va u ham o'zlariga etgan falokat haqiqatda xabar berib, Qurayshning Banu Bakrga yordam berdim. Song Makkaga qayib ketdi.

Abu Sufyon sulhni yangilash uchun Madinaga o'tlanadi

Shubhasiz, Quraysh va ittifoqchilarining bu qilmishi juda katta katatda xiyonat va urtagidagi ahdni ochiqdan-ochiq buzish bo'lib, shu kuni hech narsa bilan o'qib bulmas edi. Ининзiningg bu xiyonati javobsiz qo'lmasligiga asoslanib olib borilgan Qurayshning paytavasiga qurilgan tushib, qanday qilib bulymasin, bu qilmishining yomon o'qibatining oldini o'qiydi. Shu maqsadda o'tkazilgan maslahat kengashi qarori bilan bo'lgan Quraysh etakchisi Abu Sufyon sulni yangilab kelish uchun Madinaga vakil bo'lib kelmoqda.

Rasululloh solallohu alayhi va salom alaqachon ashoblariga Qurayshning o'z xiyonati bilan ko'rgazma chorasi-tadbiri tug'risida xabar berib: «Xali ko'rizizlar, Abu Sufyon biotimni mustaqillashtirish va muddatining uzaytirishi uchun keltirish kerak»,

Abu Sufyon Madina boshi borar ekan, Ufonga etganida Madinadan Makkaga qayta tikilgan Budil ibn Varqo'ga yulqdi. Universitet hoynohoy Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlaridan qayta tiklangan bulsa kerak, degan gumonda: «Qaerdan kelayapsan, ey Budayl?», Deb so'radilar. «Xuzoa bilan mana bu sohil va vodiy atroflarini navbatdagi kelayapman», dedi u. «Muxammad huzuriga bormadingmi?», Deb so'radi. U: «Yo'q», dedi.

Budayl Makkaga qarab ketchach, Abu Sufyon: «Agar u Madinadan kelayotgan bo'lsa, to'yasi albatta Madina emasdan keyin paydo bo'ladi», dedi-da, unining tuyasi chokkan joyga olib borildi, tezagini titib ko'rdi.

Ислом Нури

Tezak ichida xurmo danaklari borligini ko'rganch: «Qasamki, Budil Muxammad oldiga yordam», dedi.

Abu Sufyon Madinaga kelib, qizi Ummu Xabiba - ummul mu'miniyn - oldiga kirdi. Rasululloh solallohu alayhi va salamning tushaklariga olib boriladigan uchrashuvda Ummu Habiba tushakni yigittirib kuydi. Undan: «Ey qizim, meni bu to'shakaga ravo ko'rmadingmi yo'qmi tushakni menga ravo ko'rmadingmi?», Deb so'ragan edi, u: «Bu Rasululloh solallohu alayhi va salomning tushaklari, siz mushrik, najassiz», deb javob berdi. Abu Sufyon: «Kasamki, mendan ketganingdan keyin senga yomonlik etibdi», dedi.

So'ng Rasululloh solallohu alayhi va salam oldirariga chiqish uchun, u zotga muddaosini so'zladi. Rasululloh solallohu alayhi va salom unga biron narsa deb javob aytmadilar. Keyin u Abu Bakr oldiga murojaat, undan Rasululloh solallohu alayhi va salom bilan gaplashib ko'rishni iltimos qildi. Abu Bakr uning iltimosini rad qildi. Keyin u Umar ibn Xattobga shunday iltimos bilan bordi. Umar: «Xali va sizlar uchun Rasululloh solallohu alayhi va salomga qarshi kurashish kilamanmi?! Ollohga qasamki, zig'irdek bahoona topilsa, juda ikkilanmay sizlar bilan janga kirgan bo'lardim », deb javob berdi. Keyin u Ali ibn ABI Tolib oldiga kirdi. Uning oldi Fotima va emaklab yurgan o'li Xasan bor edi. Unga: «Ey Ali, sen bilan qarindoshlik jixatidan eng yaxshi odamlardan. Men hojat bilan kelganman. Kanday kelgan bulsam shundayimcha noumid qaytmasligim kerak. Sen mening nomimdan Muhammadga qarshi vositachilik qilgin », dedi. Ali: «Kurib ketgur, hoy Abu Sufyon, Rasululloh solallohu alayhi va salom bir ishga azm qilingan bulsalar, bizning biznesimizga aralashganlarga yordam bermaymiz», dedi. Keyin Abu Sufyon Fotimaga qarab: «Sen mana bu o'g'lingga buyrsang-da, u odamlarga omonlik bersa, shunda u toabad arablarning sayyidiga

Ислом Нури

aylanardi», dedi. Fotima: «Kasamki, mening o'glim hali odamlarga omonlik beradigan katta odam. Qo'laversa, hech kim Rasululloh solallohu alayhi va salamga qarshi birovga omonlik bermaydi! », Deb javob berdi. shunda u toabad arablarningning sayyidiga aylandi », dedi. Fotima: «Kasamki, mening o'glim hali odamlarga omonlik beradigan katta odam. Qo'laversa, hech kim Rasululloh solallohu alayhi va salamga qarshi birovga omonlik bermaydi! », Deb javob berdi. shunda u toabad arablarningning sayyidiga aylandi », dedi. Fotima: «Kasamki, mening o'glim hali odamlarga omonlik beradigan katta odam. Qo'laversa, hech kim Rasululloh solallohu alayhi va salamga qarshi birovga omonlik bermaydi! », Deb javob berdi.

Shunda Abu Sufyonning ko'ziga dunyo ko'rgazmasi bo'lib ketdi, parishon va umidsiz vaziyatga tushdi, Ali ibn Abi Tolibga: «Ey Abdul Xasan, men juda qiyin ahvolga tushib qoldim, menga biron maslahat ko'rsatgan», dedi. Ali: «Qasamki, senga biron foydali maslahat berishiga ojizman. Faqat, shuuni aytishim mumkinki, sen Banu Kinonaning sayyidisan. Odamlarda o'rtasida turib, omonlik suragin-da, keyin uyingga jonab ket », dedi. «Bunging fodasi tegadi, deb uyaysanmi?», Dedi. «Yo'q, unday deb uylamayman. Biroq, sen uchun bundan boshga yo'l ko'rmayapman », deb javob berdi Ali. Shundan sud Abu Sufyon masjidga kirib, odamlar ichida turib: «Ey odamlar, men odamlardan omonlik so'rayman», dedi. So'ng tuyasiga minib jnab ketdi.

Makkaga borgach, Quraysh undan: «Nima xabar bo'lib kelding?», Deb so'radi. U dedi: «Muxammadningning oldiga yordam, maqsadimni aytsam u biron javob aytadi. Keyin Ibn Abi Kuhofaning oldiga bordim, unday ham biron yaxshilik topmadim. Keyin Umar ibn Xattobga bordim, unda cheksiz adovat to'ydim. Keyin Aliy huzuriga bordim. U menga yaxshi muomala qildi va bir maslahat berdi, men u aytgan ishni qilib keldim. Biroq, buning fodasi tegish-tegmasligini bilmayman ». «U nima maslatat

Ислом Нури

berdi?», Deb so'radi. «Odamlardan omalik suragin, dedi. Men uning aytganini qildim », dedi. «Muxammad buni inobatga olimi?», Deyishgan edi: «Yo'q», deb javob berdi. Shunda kurayshiqlar: «Xoy bechora, bu odam sening ustingdan kulibdi, xolo», deyishdi. «Yo'q, qasam ichib aytamanki, men shundan boshka yo'l ko'rmadim», dedi u.

G'azotga tayyorgarlikni ko'rish va uni maxfiy tugishga urishish

Tabaroniy rivoyatiga ko'ra, Rasulloh solallohu alayhi va salomning buzilishi haqida xabar berish kelishilganidan keyin Oishaga o'zlarining jangovar kiyimlari va aslahalarini xozirlab kiyib olish va buxi kimga aytmaslikni tayyorladilar. Abu Bakr uning oldiga kirganida: «Ey qizim, bu nima tayyorgar?», Deb so'radi. Oisha: «Olohga qasamki, bilmayman», deb javob berdi. Abu Bakr xayron bo'lib: «Hozir Banu Asfar (yangi, rumlar) bilan urish qilmoq fursati emas-ku! Rasululloh solallohu alayhi va salom kaerga yurish qilmoqchi ekanlar?! », dedi. «Qasam ichib aytamanki, xabarim yuq», dedi Oisha. Shu gapdan keyin uchun kuni tong payti Amr ibn Solim al-Xuzoyi qirq otlik qo'shilishida kelib kelib, yuragi she'rini o'qigan voqea yuz berdi. Odamlar biotim buzilganini shunda bililar. Amrdan svud Budayl keldi, undan svu Abu Sufyon etib keldi. Shundan sud odamlari voqeadan to'la xabardor bo'lishdi. Rasululloh solallohu alayhi va salom urushga tayyorlanishga buyurildi va Makkaga yurish kilishlarini e'lon qilishdi, «Ey Parvardigor! Bizlarning xabarimizni Qurayshdan berkitgin, toki biz ustar ustaga tuvatdan kirib boraylik », deb Delollohga duo qildilar.

Ушбу юриш йўналишини атрофдагилардан яшириш ва одамлар диққатини бошқа тарафга буриб юбориш , кўрган кўзга мусулмонлар шу томонга юриш қилмоқчи деган гумон пайдо бўлиши ва шу ҳақда гап тарқалиши мақсадида Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам 8-ҳижрий рамазон ойининг биринчи кунида Мадинадан уч барид

Ислом Нури

узоқликдаги, Zu-Xashab va Zu-Marva o'rtaligida yo'q qilingan Batn Izom deban joyga Abu Katoda ibn Rib'iy boshchiligida sakiz kishilik sariyya yubordilar. Ushbu sariyya yilga chiqish, aytilgan tomonga etib borganida Rasululloh solallohu alayhi va sallamning Makkaga qarab yig'lab chiqadigan xabarlarini bilan murojaat qilish, ular ham o'zlarini olib ketish, u zotni orkaldan olib chiqib ketishdi.

Xotib ibn Abi Baltauza Qurayshga Rasululloh solallohu alayhi va salam ular ko'zni yoshga keltirganlarni haqiqatda xabar berishadi, yozib yuborishadi. Universitet bir ayolga berib, Qurayshga etkazib borishi evaziga ma'lum xizmat haqi ham berdi. U ayol xatni soch turmaklari orasiga yashirib, yo'lga chiqibdi. Shundan keyin Rasululloh solallohu alayhi va salamga Xotibning amalga oshirilgan ishi to'g'risida osmondan xabar berish mumkin emas. U zot Aliy, Miqdod, Zubayr ibn Avvom va Abu Markad al-Ganaviyni ayolning izidan jo'natildilar. Ularga: «Boringlar, Xox deban bitta boqqa etilganlarda, bir ayolni topasizlar, unda Qurayshga yozilgan maktab bor», dedilar. Ular ot choptirib, aytilgan joyga olib borishadi va u erda bir ayolni topdilar. Universi ulovdan tushirib: «Yoninda maktub bormi?», Deb so'radilar. U: «Menda juda qanday maktub yo'q», dedi. Uning yuklarini tekshirib, ech narsa topolmadilar. Shundan keyin Ali unga: «Ollohga qasam ichib aytamanki, Rasululloh solallohu alayhi va salom yo'lg'on aytilganlar, biz ham oldamayapmiz. Kasamki, yoki o'zing xatni chikarib berasan yoki biz seni echtiramiz », dedi. Ayol ish jiddiy tus olayotganini ko'rganch: «Teskari o'giril», dedi, song soch turmagini ochib, uning orasidan xatni chikirib berdi. Xatni Rasululloh solallohu alayhi va salamga olib kelishni topshirdilar. Xat «Xotib ibn A Bi Balta'adan Qurayshga» deb joylashtirilgan va ortidan Rasululloh solallohu alayhi va salomning ulug' ustiga yurish qilmoqchi ekanlarining xabarlarini bitilgan edi. Rasululloh solallohu alayhi va salom Xotibni chaqirtirib: «Bu nimasi ey Xotib ?!», dedilar. Xotib: «Yo Rasululloh, menga (kufr yoki murtadlik xukmini

Ислом Нури

chikarishga) shoshilmang. Qasamki, men Ollloh va Rasuliga bundayon keltiruvchiman, murtad ham bulmadim, dinimni ham o'zgartirmadim. Lekin, men Qurayshga kelgindiman, ularning aslidan emasman. Mening qarindosh-urug'im va ahli-oilam katta qo'li ostida. Quraysh ichida ularni ximoya kiladigan biror yaxshi kishim yuq. Sizning atrofingizdagi boshka kishilarding esa u erda ximoya kiladigan kishilari bor. Shuning uchun men ularga shu yul bilan yaqindan bo'lganlarni ximoya qildirishni istagan edim », dedi. Umar ibn Xattob: «Buniy menga kuyib bering yo Rasululloh, boshini tanasangiz, judo qilay, chunki u Ollloh va Rasuliga xiyonat qildi va antiqa munofiq bo'libdi», degan edi, Rasululloh solallohu alayhi va salom: «Axir u Badrda qatnashgan. Qaerdan bilasiz ey Umar, Allox Badr Ahlini bilganidan keyin: «Istagan ishingni qilavering, men sizlarni kechirdim» degan bo'sa ?! », dedilar. Shunda Umar iyablab: «Allox va Rasuli biluvchiroq», dedi. Sizning atrofingizdagi boshka kishilarding esa u erda ximoya kiladigan kishilari bor. Shuning uchun men ularga shu yul bilan yaqindan bo'lganlarni ximoya qildirishni istagan edim », dedi. Umar ibn Xattob: «Buniy menga kuyib bering yo Rasululloh, boshini tanasangiz, judo qilay, chunki u Ollloh va Rasuliga xiyonat qildi va antiqa munofiq bo'libdi», degan edi, Rasululloh solallohu alayhi va salom: «Axir u Badrda qatnashgan. Qaerdan bilasiz ey Umar, Allox Badr Ahlini bilganidan keyin: «Istagan ishingni qilavering, men sizlarni kechirdim» degan bulysa ?! », dedilar. Shunda Umar iyablab: «Allox va Rasuli biluvchiroq», dedi. Sizning atrofingizdagi boshka kishilarding esa u erda ximoya kiladigan kishilari bor. Shuning uchun men ularga shu yul bilan yaqindan bo'lganlarni ximoya qildirishni istagan edim », dedi. Umar ibn Xattob: «Buniy menga kuyib bering yo Rasululloh, boshini tanasangiz, judo qilay, chunki u Ollloh va Rasuliga xiyonat qildi va antiqa munofiq bo'libdi», degan edi, Rasululloh solallohu alayhi va salom: «Axir u Badrda qatnashgan. Qaerdan bilasiz ey Umar, Allox Badr Ahlini bilganidan keyin: «Istagan ishingni qilavering, men sizlarni kechirdim» degan bulysa ?! », dedilar. Shunda Umar iyablab:

Ислом Нури

«Allox va Rasuli biluvchiroq», dedi. chunki u Olloh va Rasuliga xiyonat qildi va boshqa munofiq bo'ldilar », degan edi, Rasululloh solallohu alayhi va salam:« Axir u Badrda ishtirok etdilar. Qaerdan bilasiz ey Umar, Allox Badr Ahlini bilganidan keyin: «Istagan ishingni qilavering, men sizlarni kechirdim» degan bo'sa ?! », dedilar. Shunda Umar iyablab: «Allox va Rasuli biluvchiroq», dedi. chunki u Olloh va Rasuliga xiyonat qildi va boshqa munofiq bo'ldilar », degan edi, Rasululloh solallohu alayhi va salam:« Axir u Badrda ishtirok etgan. Qaerdan bilasiz ey Umar, Allox Badr Ahlini bilganidan keyin: «Istagan ishingni qilavering, men sizlarni kechirdim» degan bulysa ?! », dedilar. Shunda Umar iyablab: «Allox va Rasuli biluvchiroq», dedi.

Shunday kilib, Allox too lo xabar lari ywlini tusdi va Qurayshga musulmonlarning urushga xozirlanayotgan xabarni etib borishadi.

Islom lashkari Makka boshi yo'l keladi

Sakkizinchi hijriy muborak ramazon oyining birinchi kuni Rasululloh solallohu alayhi va salom 10 000 (min min) sagobadan tashkil topgan qushin bilan Madinadan Makkaga qarab yulga chiqdilar. Madinaga Abu Ruhm al-G'iforoni xalifa kilib qo'llab-quvvatlanadi.

Juhfaga etganlarda - yo'q undan sal otganlarda - amakilari Abbos ibn Abdulmuttalibaga keldilar. U ahli-oilasi bilan musulmon bo'ling, hijrat qasdida kelayotgan edi. So'ng Abvo'ga etganlarda amakivachchalari Abu Sufyon ibn Horis va amnavachchalari Abdulloh ibn Abi Umayyaga yulqilar. Rasululloh solallohu alayhi va salom bu ikkisidan kop ozor va masxaralarga yulqqan edilar. Shu boy ularlardan yuz o'girilar. Shunda Ummu Salama Rasululloh solallohu alayhi va salamga: «Amakivachchangiz bilan amnavachchangiz sizning yuz o'girishingizning tufayli baxtsiz bulib

Ислом Нури

qolmasinlar», dedi. So'ng Ali Abu Sufyon ibn Horisga: «Rasululloh solallohu alayhi va salamning yuz tomonlariga o'tib, Yusufning akalalari Yusufga aytgan kuyidagi so'zlarini aytib:«**Ular dedilar: Ollohga qasamki, Olloh sizni bizlardan qo'shimcha kilishdir. Bizlar esa, shak-shubasiz, adashuvchilardan bo'ldik** » (Yusuf: 91). U zot boshka birovning o'zlaridan qanday qilib chiroyliroq so'z aytuvchi bo'lishni istamaydilar », deb o'girdi. Abu Sufyon u urgatganidek qildi. Shunda Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «**U dedi:« Bu kun sizlar aylanmaysiz. Allox sizlarni magfirat qilgay. U zot qo'lim bilan olib boriladigan kuchlarni olib tashlaydilar** » (Yusup : 92) tomonidan amalga oshirilgan javoblar qabul qilindi. Shundan sud Abu Sufyon bir qanchaga baytlar o'qidi. Ular ichida jumladan, shu kabi mazmunidagi so'zlar bor edi:

«Qasamki, Lot Muxammaddan ustun kelsin deb
Jangga kirgan paytimda men gumroh ekmanman.
Mana endi fursat etib hidoyat topdim
Yzim quvib solgan kishim meni Ollohga yulladi ».

Any hyn ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ
ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ
ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ

Rasululloh solallohu alayhi va salomning ko'rinishiga qarab: «Siz meni quvib solgan edingda-a?», Dedilar.

Islom lashkari Marruz-Zahronga tushdi

Rasululloh solallohu alayhi va salom ham, odamlar ham kunzador vaziyatda borar edilar. Usfon bilan Xudoyad urtaligidagi Xududa deb yo'q

Ислом Нури

qilingan joyga etganlarda og'izlarini ochishadi, odamlar ham o'zizlarini ochishadi. So'nggi yurishni davom ettiradi, xufton maqali Marruz-Zahronga - Fotima vodiysiga - xizmat ko'rsatdi. Lashkarga gulxan yo'qishni buyerland, o'z minta gulxan yoqildi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam Umar ibn Xattob roziyallohu anhuni lashkar quruvchilarga bosh etib tayinladilar.

Abu Sufyon Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlarda

Musulmonlar Marruz-Zahronga tushganlardan sung Abbos Rasululloh solallohu alayhi va salomning o'qi xachirlarini minib, biron kishini yaratib qo'ysa-yu, Qurayshga xabar berishsa, shunda ular Rasululloh solallohu alayhi va salomni o'zlarini olib kelib qolishlari mumkin bo'lsa-da ayilib yurdi.

Oллоh Qurayshdan xabarlarini qabul qilib qo'ydi, ular qurquv va kurashish ichi, endi nima bo'larkin, deb kutib yurishgan edi. Shu kecha Abu Sufyon atroffdand xabar bo'lish uchun shahar tashkarisiga chiqqan, Hakim ibn Xuzom va Budayl ibn Varqo'o ham unga qo'shilib ketgan edilar.

Abbos aytadi: Men Rasululloh solallohu alayhi va salamning xachirlarini minib, atrofdagi yurgan edim, birdan kulogimga Abu Sufyon va Budayl ibn Varqoning ovozlari chalindi. Abu Sufyon: «Xech kachon bu tungidek kop gulxan kurmagan edim», deb edi, Budil: «Qasamki, bu Xuzoa qavilasi bulishi kerak, urush ularni ot yuqiga mažbur qilingan bulsa kerak», dedi. Abu Sufyon: «Yo'q, Xuzo'aning soni ancha oz, ular buncha ko'p gulxan yo'qmaydi», dedi.

Men Abu Sufyonning ovozini tanib: «Abu Hanzalamisan?», Dedim. U ham mening ovozimni tanib: «Abdul Fazl, senmasan?», Dedi. Men: «Xa», dedim.

Ислом Нури

«Azi nima gap, ota-onam senga fido bulsin?», Deb so'radi. Men: «Bular Rasululloh solallohu alayhi va sallam va u kishining odamlari, tong otach Qurayshning holiga voy byladi», dedim.

«Biron chorasi yuqmikin, ota-onam senga fido bulsin?», Dedi u. «Qasam ichib aytamanki, agar seni qulga tushirsalar, albatta bo'shingni oldiradilar. Yaxshisi, sen mana bu xachirga minashgin-da, men seni Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga olib berib, senga omonlik berib beray », dedim. Shundan sung u mening orqamga minashdi, ikkala sherigi esa orkaga qaytib ketdi.

Men u bilan kelarkanman, qay bir gulxan yonidan o'tsam, u erda o'tirganlar: «Kim bu?», Deyishar, meni Rasululloh solallohu alayhi va salamning xayrlari ustida ko'rishga majbur bo'lgan: «Xa, bu Rasululloh solallohu alayhi va salomning amakilarini qidirib topinglar, men o'zimni unutdim» , deyishardi. Umar ibn Xattobningning gulxani yonidan otaotganimda u ham: «Kim bu?», Deb so'radi va urnidan turdi. Abu Sufyonga ko'zi tushgach: «Bu Ollohning dushmani Abu Sufyon-ku?! Hech qanday sulhsiz va biotimsiz vaziyatda sizni menga keltirib bergan Ollohga hamd bulsin! », Dedi. So'ng tezlik bilan Rasululloh solallohu alayhi va salom tomonga qarab yurib ketdilar. Men xachirni tezlatib, undan uzib ketdim va Rasululloh solallohu alayhi va salam oldirarishga kirib bordim. Orqamdan Umar kirib kelib: «Yo Rasululloh, Abu Sufyon o'z tikishi bilan kelibdi, uni menga kuyib bering, boshini tanidan judo qilay», dedi. Men: «Yo Rasululloh, men uni ximoyamga oldim», dedim. So'ng Rasululloh sollallohu alayhi va salomning xonlariga olib boriladi, u zotning boshidan o'tkaziladi: «Qasamki, bu kecha mendan boshdan kech kim va zotga murojaat qilmayapti», dedim. Umar bu haqda qayta-qayta gapiraverganch: «Bas qil, ey Umar! Ollohga qasamki, agar bunning urnida Banu Adiy ibn Ka'b odamlardan birovi bo'g'ilganida bu gapingni aytmagan buzlarding »,

Ислом Нури

dedim. Shunda Umar: «Shoshma, ey Abbos! Ollohga qasamki, sening musulmonni ovlash va men uchun otam Xattobning – agar u Islomni qabul qilsa – musulmonni bo’lishidan ham suyumliroqdir. Sababi, men bilamanki, sening musulmon bulyshingdan Rasululloh solallohu alayhi va salam Xattobning musulmon bulib qolgandan keyin ko’rikni sevinadilar », dedi. «Qasamki, bu kecha mendan boshka hech kim u zotga murojaat qilmaydi», dedim. Umar bu haqiqatda qayta-qayta gapiraverganch: «Bas qil, ey Umar! Ollohga qasamki, agar bunning urnida Banu Adiy ibn Ka’b odamlardan birovi bo’g’ilganida bu gapingni aytmagan buzlarding », dedim. Shunda Umar: «Shoshma, ey Abbos! Ollohga qasamki, sening musulmonni bo’lishini va otam Xattobningni – agar u Islomni qabul qilsa – musulmonni bo’lishidan ham suyumliroqdir. Sababi, men bilamanki, sening musulmon bulyshingdan Rasululloh solallohu alayhi va salam Xattobning musulmon bulib qolgandan keyin ko’rikni sevinadilar », dedi. «Qasamki, bu kecha mendan boshka hech kim u zotga murojaat qilmaydi», dedim. Umar bu haqda qayta-qayta gapiraverganch: «Bas qil, ey Umar! Ollohga qasamki, agar bunning urnida Banu Adiy ibn Ka’b odamlardan birovi bo’g’ilganida bu gapingni aytmagan buzlarding », dedim. Shunda Umar: «Shoshma, ey Abbos! Ollohga qasamki, sening musulmonni ovlash va men uchun otam Xattobning – agar u Islomni qabul qilsa – musulmonni bo’lishidan ham suyumliroqdir. Sababi, men bilamanki, sening musulmon bulyshingdan Rasululloh solallohu alayhi va salam Xattobning musulmon bulib qolgandan keyin ko’rikni sevinadilar », dedi. Ollohga qasamki, sening musulmonni bo’lishini va otam Xattobningni – agar u Islomni qabul qilsa – musulmonni bo’lishidan ham suyumliroqdir. Sababi, men bilamanki, sening musulmon bulyshingdan Rasululloh solallohu alayhi va sallam Xattobning musulmon bulib qolishidan ko’ra ko’rik sevinadilar », dedi. Ollohga qasamki, sening musulmonni ovlash va men uchun otam Xattobning – agar u Islomni qabul qilsa – musulmonni bo’lishidan ham suyumliroqdir. Sababi, men bilamanki, sening musulmon bulyshingdan

Ислом Нури

Rasululloh solallohu alayhi va sallam Xattobning musulmon bulib qolgandan keyin ko'rikni sevinadilar », dedi.

Rasululloh solallohu alayhi va salam: «Ey Abbos, uni uzingiz bilan olib keting. Ertalab mening oldimga olib kelasiz », dedilar. Ertalab men uni Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga olib keldim. Rasululloh solallohu alayhi va salomga qarshi ko'zlari tushgan: «Sho'ring kurisin, ey Abu Sufyon, senga bir Ollohdan o'zga ibodatta loyiq zot yuglligini bilish sotuvi kelmadimi ?!», dedilar. U: «Ota-onam sizga fido bulsin, sizning maqomingizga ko'ra halol bo'laman, sizning oilangizga yordam berasizmi? Darhaqiqat, o'zim ham o'ylayman, agar Ollohdan o'zga boshka biron iloh bulganida, ollochacon menga biron fasadsi tekkan bo'lardi », dedi.

«Sho'ring kurisin ey Abu Sufyon, senga mening Alloxning Rasuli ekani bilishni davom ettirish keladimi ?!», dedilar. U: «Ota-onam sizga fido bulsin, sizning maqomingizga ko'ra halol bo'laman, sizning oilangizga yordam berasizmi? Ammo, ayniqsa, hanuz kongilda ikkilanish bor », dedi. Shunda Abbos: «Xudo shouring kurigur! Bosingdan ajrab kolmasingdan turib islomni qabul kilib, «La ilaha ilallohu Muhammadining rasululloh», deb guvohlik bera qolsangchi! », Dedi. Shundan sud Abu Sufyon shohadat kalimalarini aytdi, Islomni qabul qildi.

Abbos: «Yo Rasululloh, Abu Sufyon fahrni yaxshi ko'rgan odam, unga biron iltifot ko'rsatingiz keraksiz bug'lardi», deb edi, Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Xo'p, kim Abu Sufyonning xovlisiga kirib, u omlik! Kim uyiga kirib, eshiginini berkibitsa, u omlikda! Kim Masjidi konvensiyaga kirib olsa, u omonlikda! », Deb e'lon qilindi.

Islom lashkari Marruz-Zaxronni tark etib, Makkaga yo'l keladi

Ислом Нури

Shu kuni - 8-hijriy ramazon oyinining etitchisi, seshanba kuni - tong payti Rasululloh solallohu alayhi va salom Marruz-Zahronni tark etib, Makka'ga yordam berdilar. Abu Sufyon Allohning lashkarlarini bir ko'rib kuysin, deb maqsadda Abbosga uni daraning tor bir joyida tuxmat qilib turing tayinladilar. Abbosi uni aytilgan joyda to'xtatib turdi. Qabilalar o'zlarining bayroqlarini ko'chirib o'tishni unutiladi va boshladilar. Konvensiyani bir qavila o'qituvchida Abu Sufyon: «Kim bular, ey Abbos?», Deb so'rab, Abbos ularning nomini aytib, masalan: «Bu Sulaym», desa: «Sulaymoning menga nima dahli bor», deb qodir, kelin qabila o'taotganida yangi: «Ey Abbos, bular kimlar? », Deb so'rab, « Bu Muzayna », desa: « Muzaynaning menga nima dahli bor », der edi. Shu tariqa har bir marta o'tib borayotgan qavila haqiqatda so'rab turib, bu qatlamning unga dahli yo'qligini aytdi. Oxirida Rasululloh solallohu alayhi va salom muhojir va tahlillardan iborat bo'lib, ular bilan bir qatorda bir qatorda o'ttilar, ulanish temir dubulg'alari va jamoatchilikka qarashlari uchun kerak bo'lib turishadi. Abu Sufyon: «Subhanalloh, ey Abbos, bular kimlar?», Deb so'radi. «Rasululloh solallohu alayhi va salom muhojir va tahlilchilar birlashib ketgan holda bormoqdalar», dedi Abbos. «Bularga hech qanday kuch-quvvat bas kela olmaydi», dedi Abu Sufyon, so'z: «Ey Abdul Fazl, qasamki, bugun jiyanningning mulki juda ulkanlashib ketibdi», dedi. Abbos: «Ey Abu Sufyon, bu mulk emas, nubuvvat!», Degan edi, «Xa, shunday», dedi. dedi Abbos. «Bularga hech qanday kuch-quvvat bas kela olmaydi», dedi Abu Sufyon, so'z: «Ey Abdul Fazl, qasamki, bugun jiyanningning mulki juda ulkanlashib ketibdi», dedi. Abbos: «Ey Abu Sufyon, bu mulk emas, nubuvvat!», Degan edi, «Xa, shunday», dedi. dedi Abbos. «Bularga hech qanday kuch-quvvat bas kela olmaydi», dedi Abu Sufyon, so'z: «Ey Abdul Fazl, qasamki, bugun jiyanningning mulki juda ulkanlashib ketibdi», dedi. Abbos: «Ey Abu Sufyon, bu mulk emas, nubuvvat!», Degan edi, «Xa, shunday», dedi.

Ислом Нури

Sa'd ibn Uboda tahlilchilarning bayroqdori edi. U Abu Sufyonning olidan utaetyb: «Bugun kirginbarot kunidir, bugun xurmatlar hiyonat kilinadigan (ya'ni, kontsentratsiyasida ham janjal qilinadigan bo'lishi mumkin) kundir, bugun Oллоh Qurayshni xor qildi», dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salom Abu Sufyonning yodidan otaytganlarida u: «Yo Rasululloh, Sa'd aytgan gap tug'rimi?», Deb so'radilar. «U nima dedi?», Degandilar: «Shunday-shunday, deb aytdi», dedi. Usmon bilan Abdurahmon ibn Avf: «Yo Rasululloh, Sa'd Qurayshni kirgin qilgandan ham to'ymaydi, deb qurkamiz», deyishdi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Yo'q, aksincha, bugun Ka'ba ulug'lanadigan kun, bugun Alloh Qurayshni aziz qilgan kun», dedilar, ovoz Sa'dni chaqirtirib, undan boyroqni olib qo'ydi va o'g'irlagan Qil. Bu bilan boyoq Sa'ddan butunlay olib kuyilmaganini anglatdilar.

Quraysh uchun kutilgan vaziyat

Rasululloh solallohu alayhi va salom Abu Sufyonning yonidan o'tib ketganidan keyin Abbos unga: «Kavminingni qutqarib qolishga shoshil!», Dedi. Shundan svng Ay Sufyon eldek uchib Makkaga kirib bordi va bor ovozi bilan: «Ey Quraysh jamoasi! Muxammad sizlar unga aslo bas kelolmaydigan katta kuchin bilan kelmoqda! Kim Abu Sufyonning xovlisiga kirib olsa, u omonlikda! », Deb qichqirdi. Shunda xotini Xind uning mo'yloviga qarshi jang: «Aldiringlar (kavmiga« xushxabar »etkazaman deb yuguraverib) o'kilarini shinib ketgan bu baxoloq o'tdi (bochkani)! Dushmanning elchilikka topgan odamini qarang-a! », Deb o'kirdilar. Abu Sufyon unga parvo qilmay: «Xudo sho'rgurg'urlar! Bunining gapiga aldanib qolmanglar! Muxammad Haqiqatdan ham sizlar ham kelolmaydigan kuchin bilan kelgan! Kim Abu Sufyonning xovlisiga kirib olsa, u omonlikda! », Deb qichqirdi. Odamlar: «Allox seni xalok qilsin! Xovling bizga nima qilib beribdi?! », deyishdi. U yana: «Kim uyiga kirib,

Ислом Нури

eshigini berkitib, u omonlikda! Kim Masjidga kirib olsa, u omlikda! », Deb qichqirdi. Shundan odam odamlarni uylariga va masjidga qarab tarqalib ketishi, kalangi-qasani va janjalkash kimsalarni ishiga solib kuyib: «Bularni qvshin qarishisiga chikaramiz, ish Quraysh foysisiga o'g'sa, biz ham bularga qwilaymiz, bizni ushlab turing» dedi. Qurayshning engiltak va nodon kishilari esa Ikrima ibn Abi Jahl, Safvon ibn Umayya va Suxayl ibn Amrga kuchishib, musulmonlarga qarshi janjal qilish uchun Xondamada tuplandilar. Ular ichida Banu Bakr qatlamidan Ximos ibn Qays deb odam ham bo'lib, u avvalroq quollarini tayyorlaganida xotini undan: «Bu nima tayyorgar?», Deb so'ragan, u: «Muhammad va uning ashoblariga yaxshi jangga», degandi. Xotini:

G'anim bostirib kelsa
Men tayyorman urushga.
Ÿktir kilich-u nayzam
Taxt dushmanini kirishga.

Shu odam ham Xandamada yig'laganlar orasida edi.

Islom lashkari Zu-Tuvoda

Rasululloh solallohu alayhi va salom yo'llarida davom etib, Zu-Tuvaga etib keldilar. Allox taologa U ato etgan buyuk fat shukronasini bazo keltirib, tavoze bilan boshqalarni egib olgan, shokolollarni olib tashlagan koshiga tegib borar edi. Shu erda lashkarni taksimladilar. Xolid ibn Validni vng qanotga bosh qilib, Makkaning kuyi tomonidan kirishga amr qililar. Aslam, Sulayim, G'ifor, Muzayna, Juhayna kabi arab qavatlari Xolidning guruhiga kirgan. Unga: «Agar Quraysh qarshilik ko'rsatsa, qilichdan o'tkazinglar, sizlar bilan Safoda yaratamiz», dedilar.

Ислом Нури

Zubayr ibn Avvomni chap qanotga bosh qilib tayinladilar, u Rasululloh solallohu alayhi va salomning bayroqdori bulibdi. Unga Makkaning yukori tarafidan - Kadodan - kirib borishi va Xajunga bayroq tikib, u juda ersa kutib turishini taylandladilar.

Abu Ubaydani piyadalarga va kurolsiz kishilarga bosh qildirishadi, unga Batni Vodining egallashini, Makkaga Rasululloh solallohu alayhi va salomning oldirishida kirib borishni buyuklar.

Islom lashkari Makkaga kirib keladi

Qushinning she'rlari o'zlariga belgilab qo'yilgan yonalishlar byuycha harorataklatib, Makkaga kirib borilar.

Xolidning guruxi yulda paydo bo'lgan mushriklarni tinchib boraverdi. Unning guruxidagi musulmonlardan Kurs ibn Jobir al-Fihriy bilan Xunays ibn Xolid ibn Rabiya halok buldi. Bu ikkalasi lashkardan ajralib, bo'shliqqa tushib qolishadi. Xolid ibn Valid Xandamada Qurayshning noto'g'ri jangarilari bilan tug'nashib, o'rtada bir oz jang kechdi. Mushriklar va ikki jangchisidan ajralib, oraga chekinishdi. Musulmonlarga qarshi jangga kurollarini tayyorlagan haligi Ximos ibn Qays ismi kimsa ham chekinib, zo'rga uyiga etib oldilar va hotiniga eshigini tanbalab olishni buyrdi. Xotini: «Haligi aytgan balandparvoz gaplaringiz qahramonda qoldi?!», deb so'ragan edi, kuyidagi mazmunidagi she'r bilan javob berdi:

Бугун ўзинг Хандамада бўлганигда,
Не ҳодиса бўлганини кўрганигда,
Кўрганигда Икрималар қочишини,
Сафвонларнинг теру қонга ботишини,
Эшитсайдинг қиличларнинг жарангини,

Ислом Нури

Мусулмонлар тортган наъра оҳангини,
Қилмас эдинг мени бундоқ кин-маломат,
Севинардинг қайтганимга соғ-саломат.

Xolid Makka ichida navbat, Rasululloh solallohu alayhi va salom bilan
Safoda paydo bo'ldi.

Zubayr esa ilgariroq olib, Rasululloh solallohu alayhi va salomning
bayroqlarini Xajunga – Fat masjidi urniga – tikdi, u erda bir chodir urnatib,
to Rasululloh solallohu alayhi va salom kelgunlariga qodir shu erda turdi.

**Rasululloh solallohu alayhi va salom Masjidi kontsentratsiyasiga kirib, uni butlardan
tozalaydilar**

Shundan sung Rasululloh solallohu alayhi va salom muxojir va analitiklar
kurshida Masjidi kontsertiga kirib keldilar. Xajari asvad yoniga kelib, uni
uddaladi, Baytullohni tavof qiladilar. Baytulloh atroffida 360ta but-sanam
bor edi. Qullaridagi kamon bilan o'lanni turtib: «**Haqiqat** (yangi, Islom)
keldi va botil (yangi, kufr) **o'chib-yuqoldi. Chunki botil yugolovchi
narsodir** » (Isro: 81), « **Ayting: «Haq keldi** (va botil-dinsizlik yuki buldi.)
Endi botil (yangi dinsizlikni) **bo'shay olmas** , (eski dinsizlikni) **qaytarib
ham olmas**» (Sab'a: 49) derdilar , butlar yuztuban qulardi.

Tavofni to'yalari ustida o'tirgan vaziyatda qildilar, u kuni rekrom kiygan
edilar, tavof bilan kifoylandilar. Tavofdan so'z Usmon ibn Talhani chaqirib,
undan Ka'baning kalitini olilar va Ka'ba eshigini ochib, uning ichiga kirilar.
Ka'ba ichida rasmlar bor edi. Ibrohim va Ismoil alayhissalomlarning
folchpohlari bilan fol ko'rayotgandagi tasvirlangan rasmni ko'rish: «Allox
mushriklarini qarama-qarshi qilsin, qasamki, ikkovlari ham aslo fol
ko'rmaganlar», dedilar. Ka'ba ichida yogochdan yasalgan kabutar timsolini
ko'rib, uni o'z qo'li bilan sinanib tashladilar, rasmlarni o'tirtirib tashladilar.

Ислом Нури

Rasululloh solallohu alayhi va salamning Ka'ba ichida namoz o'qishlari, ovoz Quraysh holida xutba kilishlari.

So'ngra Ka'ba eshigini ichkaridan berkitilar, Uoma va Bilol ikkiga birga edilar, eshik qarshisidagi devoraga yuzlanib, devordan uch gaz berib turdilar, ikkila ustunini chap tomonlarga, bitta ustunni o'sha tomonlarga olib boringlar, chunki ularni ushlab turing. bor edi - sung Baytulloh ichida aylanib yurib, uning hammom tomizda takbir va tavid kalimalarini aytishadi, ovoz eshigini ochishadi. Quraysh u zot nima qilayotganlarini kutib, masjidni to'ldirib saf-saf bo'lib turdi. Eshik ostonasi ustida turib, qullarini eshikning ikki kesakisiga kuyib, shunday xutba qildirilar:

«Allohdan ozga ibodatta loyiq zot yig, U xolijizdir, Uning sherigi yuqdir, U vadsiga vafo qildi, bandaga nusxa berdi, guruxlarni xolijiz ozi mag'lub etdi. Bilib kuyinglar, barcha uch olish, mol yo'q kon mening uchbu ikki o'g'im ostidadir. Faqat Baytullohning mutasaddiligi va hojilarni so'zlashdan mutasnodir. Bilib kuyinglar, qassidsiz - qamchi va aso bilan - odam o'ldirish Xuddi qasddan olib tashlangan kabidir, unining diasi (xun pul) o'gir: yuz to'ya, undan qirqtasi bug'oz bo'liishi kerak. Ey Quraysh jamoasi! Allox sizlardan johiliyat takabburligini va ota-bobolar bilan fahrlanishni ketkazdi. Barcha insonlar Odamdan, Odam esa tuprokandir ». So'nggi kuyidagi oyatni o'qituvchilar: **«Ey insonlar, darhaqiqat Biz sizlarni bir erkakak (Odam) va bir ayol (Javo)dan yaratdik hamda bir-birlaringizni tanlab olish uchun sizlarni (turli-tuman) xalqlar va qavatila-elatlar qilayapti. Albatta sizlarning Olloh yonidagi eng hurmatlirog'ingiz taqvodorrog'ingizdir. Albatta Allox biluvchi va ogohdir »** (Xujurot: 13).

Bu kun sizlar aylanmaysiz

So'ngra: «Ey Quraysh jamoasi! Meni sizlarga qanday muomala qiladimi

Ислом Нури

deb o'ylaysizlar? », Deb so'radilar. Ular: «Yaxshilik! Ulug' birodar va ulug' birodarning o'g'li! », Deb javob berishdi. Shunda: «Men sizlarga Yusuf o'z o'quvlariga aytganidek: « **Bu kun sizlar aylanmasiz** » deb aytaman. Boraveringlar, sizlar ozodsizlar », dedilar.

Ka'baning kaliti o'z egalariga qaytariladi

So'ng Rasululloh solallohu alayhi va salom masjidada ishtirok etadilar. Ali roziyallohu anhu qo'lida Ka'baning kalitini tutganicha: «Yo Rasululloh, Alloh sizga salovotu salomlar yullasin, bizga hijobat (ya'ni Ka'baaga tegishli ishlarga mutasaddilik) bilaman sikoyani (yani, hojilarni zamangda bilaman). Bir rivoyatda: Bu suzni aytgan kishi Abbos edi, deyildi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Usmon ibn Talha kani?», Dedilar. Universitet chaqirib kelindi. Unga: «Kalitingingni oling, ey Usmon! Bugun yaxshilik va vafo kunidir », dedilar. Ibn Sa'd «Tabaqot» da rivoyat qilichi, Rasululloh solallohu alayhi va salom unga kalitni berayotib: «Olinglar, u toabad sizlarda bo'ladi. Universitet sizdan folat zolingina tortib olishi mumkin. Ey Usmon, Allox sizlarni oz Uyiga omonatdor qildi. Endi shu Uy uyidan sizlarga kelayotgan narsalardan yaxshilik bilan eyaveringlar!

Bilol Ka'ba ustida azon aytadi

Namoz davomi. Rasululloh solallohu alayhi va salom Bilolga Ka'ba ustiga chiqib azon aytishni buyrdilar. Abu Sufyon ibniblik, Ottobn Usayd va Horis ibn Xishom Ka'ba tagida o'tirgan edilar. Attob: «Allox Usaydni (ya'ni, otamni) mukarram qilingan ekan, bu gaplarni eshitmay o'tib ketdi, eshiganda jizganagi chiqib qoldi», dedi. Horis: «Ammo, men Ollohga qasamki, agar uning haqligini bilsam, albatta ergasardim», dedi. Abu Sufyon: «Qasamki, men hech narsaga yaramayman. Agar gapirsam, mana bu mayda toshlar ham gapimni etkazishadi », dedi. Rasululloh solallohu

Ислом Нури

alayhi va salom ulningning oliligiga chiqib kelmoqda: «Sizlar nima degandaylaringni bilaman», dedilar va ularaga o'zlarini aytgan gaplarini aytib berdilar.

Shunda Horis va Ottob: «Guvohlik beramiz, sizning haqiqatingiz Allohning payg'ambari ekansiz. Ollohga qasamki, bu gaplarimizni o'zimizdan bo'shatish uchun biron kishi eshitmagan etigi, sizga yordam etkazibdi deb o'ylaysiz », deyishdi.

Fath namozi yoki shukr namozi

Shisha kuni Rasululloh solallohu alayhi va salom Ummu Honiit Bin Alib Tolibning hovlisiga kirib, g'usl qililar va uning uyida sakiz rak'at namoz o'qidilar. Choshgoh davomiyligi uchun qilingan bozor uchun bazilar, shu kuni choshgoh namozi deb gumon qilinadi. Aslida, bu fath namozi edi. Ummu Xoni'zining ikkita qaynoqosini oz himoyasiga olganini aytganida Rasululloh solallohu alayhi va salam: «Siz ximoyangizga qilingan kishini biz ham imomizga oldik, ey Ummu Xoniiz!», Dedilar. Chunki, Ummu Xoniingning inisi Ali ibn Abi Tolib u ikkisini o'ldirmoqchi bilan bog'liq Ummu Xoni ularni uyga kiririb, ustidan kulfab qo'ydi. Shundan so'ng u Rasululloh solallohu alayhi va salamga bu haqiqatda aytganida u zot haligi javobni berdilar.

Bir necha ashaddiy jinoyatchini qatl qilishga buyrishlari

Rasululloh solallohu alayhi va salom boshqa kuni to'kiz odamlar eng katta jinoyatchi kimsalaringning mehmonlarini halol qilishdi, ularni agarchi Ka'baning pardazi ostidagi buvsalar ham tutib o'ldirishga buyurdilar. Ular Abduluzzo ibn Xatol, Abdulloh ibn Sa'd ibn Abi Sarh, Ikrima ibn Abi Jahl, Horis ibn Nufayl ibn Vahb, Maqis ibn Suboba, Xabbor ibn Asvad, Ibn

Ислом Нури

Xatolga tegishli, Rasululloh solallohu alayhi va salomni kutib oldilar. Banu Abdmuttalib kavmiga qarashli Sora ismi bir cho'ri ayol. Xotibning xati shu ayoldan topilgandi.

Bulardan Ibn ABi Saharni Usmon roziyallohu anhu Rasululloh solallohu alayhi va salam oldirarishga olib kelib, omonlik tilab, jonini saqlab qolishdi. Rasululloh solallohu alayhi va salomni asrab olishdan biron odam turib, uni o'ldirishlarini istab, bir muddat unga omonlik bermay turar, keyin Islomini qabul qililar. Chunki, u avval Islomni qabul qildi, hijrat qildi, kelin murtad bo'lib, Makkaga qaytib ketdi.

Ikrima ibn Abi Jahl Yamanga ko'chib ketdi. Ayoli unga omlik tilab kelgan edi, Rasululloh solallohu alayhi va salam omlik berdilar. Shunchdan ayoli ayb, uni qaytarib keldi. U Islomni qabul qildi va islomiy guzal buldi.

Ibn Xatol Ka'baning pardsigaga osilib olgan edi. Bir kishi kelib, Rasululloh solallohu alayhi va salamga buni aytganida: «'ldir!», Dedilar. U uchun, uni o'ldirdi.

Maqis ibn Subobani esa Numayla ibn Abdulloh o'ldirdi. Maqis avval musulmon bo'lib, kelin bir analosiyaga tajovuz qilib, uni o'ldirgan va murtad bo'lib, mushriklarga kelib qurilgan edi.

Horis Rasululloh solallohu alayhi va salamga Makkadaliklarda katta ozor bergandi, uni Ali qatl qildi.

Habor ibn Asvad Rasululloh solallohu alayhi va salomning qizlari Zaynab hijratga chiqib ketayotgandagi uni urib yigitgan, Zaynab toshga yigilgan, homilidan ajratilgan edi. Habor Makka fatihi kuni ko'chib ketdi, kelin Islomni qabul qildi, islomiy guzal byldi.

Ислом Нури

Ishchi qizlardan bir-biridan qatl kilindi, yangi biriga omonlik tilanib, jon saqlanib qoldi va musulmon bulibdi. Sora ham omonlik olib, musulmon buldi.

Ibn Xajar yozadi: Abu Ma'sharning Tavsif etilishi, koni hiylaol qilingan joylar Horis ibn Talotil al-Xuzoyi ham bor edi, uni Ali qatl qildi. Hokimning Tavsif qilingan qishi, koni hiyla qilinganlar icida Ka'b ibn Zuhayr ham bor edi. Ung qismlari mashxur. Keyrinroq u kelib, musulmonlar va Rasululloh solallohu alayhi va salomni madh etdilar. Ular ichida Vahshiy ibnobilb ham bor edi. Abu Sufyonning xotini Xind bin Utba ham bor edi, u musulmon bo'ldi. Ibn Xatolning churisi Arnab ham qatl kilindi, Ummu Sa'd katl kilindi. Ibn Ishoq uchbu nomlarini keltirib, sanoqni sakizta erkakak va olti oyolga etkazgan. Ehtimolki, Arnab bilan Ummu Sa'd alaligi ikkita kuchchi qiz buvsalar, o'zlarining ishlarini kunya va lakablari e'lonlarini bilan bo'shashka qilib aytilgan bo'lishi mumkin.

Safvon ibn Umayaya va Fozola ibn Umayrning Islomni qabul kilishlari

Safvonning nomi qatl kilishga byurilgan kishilar icida yuq edi. Biroq, u Qurayshninging eng katta xavf ostida bo'lganligi uchun o'z joniga havf qilib, ko'chib ketgan edi. Umayr ibn Vahb al-Jumahiy Rasululloh solallohu alayhi va salamdan unga omonlik so'ragan edi, u zot omonlik berildi, qurilishning sifatli sifatidagi Makka kiyib keltirilgan salalalarini ham berib yubordilar. Umayr Safvonning ortidan yuk, uni Jidda Yamanga boruvchi kemaga minmokchi bo'lib turgan joydan qaytarib olib keldi. Safvon Rasululloh solallohu alayhi va salamdan ikki oy o'z ixtisosligi bo'yicha ishlarni boshlashdi, Rasululloh solallohu alayhi va salom unga to'rt oy ixtiro berdilar. Qon Safon Islomni qabul qildi. Ayoli undan oldin musulmon bulgandi. Rasululloh solallohu alayhi va salam ularni birinchi nikohlarda qabul qilinmoqda.

Ислом Нури

Fozola juraatli odam edi. U Rasululloh solallohu alayhi va salom tavof qilayotgandagi u kishining o'ldirish maqsadida yoshlarga yaqinlashdi. Rasululloh solallohu alayhi va salomning ko'nglidagi niyatini aytib berdilar, shunda u musulmon bo'lishdi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom fatning ikkinchi kunida qilingan xutbolalari.

Fattinning ertasi kuni Rasululloh solallohu alayhi va salom odamlarga xutba qildilar. Ollohga hamdu sano aytdi, Uni oziga loyiq bulganidek ulug'ladilar, shu kabi dedilar: «Ey odamlar! Albatta, Olloh Makkani osmonlaru erni yaratgan kunida kontseptsiya (xurmatli) qilingan, u Olloxning harom kilishini bilan to qiyomatgacha haromdir. Alloxga va oxirgi kuniga shunga o'xshash tarzda olib kelingan bir kishi uchun unda mehmonni kutib olish, uni o'z ichiga olgan odamlarni yutib olish-sintirish uchun javob bermaydi. Agar biron kimsa Rasululloh solallohu alayhi va salom bundan keyin janjal qilinganini bahoona kil (ib on tuqmoqchi bul) sa, aytuvchilar, Allox Rasululaga izn berdi, sizlarga izn bermadi. Menga ham faqit kunning ma'lum bo'lgan soatiga izn berdi. Bugun uning xurmati kecha qanday bulsa shu kabi holiga qaytibdi. Xozir bulganlar xozir bulmagaganlarga etkazib kuysin ».

Bir rivoyatda: «Unning tikani butalmaydi, ovi xurkitilmaydi, unday tushirib olinadi, narsa olinmaydi - tanish uchun o'tirgan odam badanidan mustasno, - o'ti yulmaydi», dedilar. Shunda Abbos: «Yo Rasululloh, faqat izxirga (xushbo'y ayollik) ruhsat bering, chunki uni uylariga va temirchilikka ishladi», deb edi, «Faqat izxirga ruhsat», dedilar.

Isha kuni Xuzoa o'zlarining ijodida ishtirok etish uchun o'ldirilgan bitta odami uchun Banu Laysdan bir kishining o'ldirdi. Rasululloh solallohu alayhi va salom shu xususda so'zlab: «Ey Xuzoa jamoasi, odam

Ислом Нури

o'ldirganidan kelib chiqqan holda ishtirok eting! Garchi foydsi katta bo'lsa ham, qatl qilinmaydi. Sizlar bir odamni o'ldiribsiz, men, albatta, xunning pulini to'layman. Shu vaqtdan boshlab e'lon qilingan kim birovni o'ldirsa, undagi barcha ikkilangan ishlardan biri uchun juda muhim: istasalar kotilning konini tukadilar, istasalar xun pulini oladilar », dedilar.

Bir rivoyatda: Yaman Ahlidan o'tgan Abu Shoh ismli bir kishi turib: «Yo Rossulloh, (ushbu xutbani) menga yozib bering» degan edi, u zot: «Abu Shohga yozib beringlar» dedilar.

Ansolar Rasululloh solallohu alayhi va salam Makkada qolib ketadilar deb xavotirga tushishlari.

Rasululloh solallohu alayhi va sallaming kinik konlari to'kilgan erlari va vatanlari bulym Makka fath etilgach, analzorlar uzaro: «Nima deysizlar, Olloh taolo Rasululloh solallohu alayhi va salamga o'z erlarini va shaharlarni o'zlarini olib ketayaptimi?» Dedi. Rasululloh sollallohu alayhi va sallam bu pyatda Safo to'g'ida qo'li ko'tarib duo qilinadigan edilar. Duolaridan fori blgach: «Nima dedingizlar?», Deb so'raydilar. Ular: «Yo'q, ech narsa, yoki Rasululloh», deyishdi. Qayta-qayta so'ralganlardan keyin nima uchun ularni oyib berishdi. Shunda Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Yo'q, Olloh saqlasin, endi hayotim ham, mamotim ham sizlar bilan», dedilar.

Bayat o'quvlari

Olloh taolo Rasululloh solallohu alayhi va salamga va musulmonlarga Makka fath kilib berganch, Makka ahliga zohir byuldi va Islomdan o'zga najot yuli yuqligini bilishadi. Rasululloh solallohu alayhi va salamga bo'ysunishib, bayat berishga ijozat berishdi. Rasululloh solallohu alayhi va salom Safo tog'ida o'tirib, odamlardan bay'at olilar, Umar ibn Xattob sal

Ислом Нури

pastroqda turib, odamlarning bay'atini qabul qilib olishdi. Ular u zotga qvldan kelganicha kuloq solish va itoat kilishga bay'at berilar.

«Madorik» da aytilishicha, Rasulloh sollallohu alayhi va salam erkaklaridan bay'at olib o'tadigan, ayollardan bay'at ola boshladilar. U zot Safoda, Umar sal pastroqda o'tirib, u zotning amrlari bilan ayollardan Baylato'yni qabul qilish va ularga u zotning so'zlarini etkazib turadi. Abu Sufyonning ayoli Xind bin Utba ham bay'at berishga keldi, u O'ziga qilingan qilmish tufayli Rasululloh solallohu alayhi va salom uni tanib olishdan qo'rqib, kiofasini o'zgirib yubordi. Rasululloh solallohu alayhi va salom ayollarga: «Men sizlar bilan Ollohga biron narsani shirkatmayliklarga bayatlashaman», dedilar. Umar ayollardan Ollohga shirk keltirmaslikka bay'at qabul qilindi.

Rasululloh solallohu alayhi va salam: «va zamonaviy kilmasliklarga», degandilar, Xind: «Abu Sufyon xasis odam, men uning molidan olsam, yomon bug'ladimi?», Deb so'radi. Shunda Abu Sufyon: «Nima olsang, senga jalol», dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salom kulilar va uni tanib olish: «Sen Xindmisan?», Dedilar. U: «Xa, o'tgan ishlarni kechiring yoki Rasululloh, Allox sizni kechirsin», dedi.

Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «va zino kilmasliklariga», degandilar, Xind: «Ozod-hur ayol ham zino kiladimi?!», dedi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom: «o'z bolalarni o'ldirmaslikka», degandilar, Xind: «Biz ulgurganlarimizni tarbiyalashga yordam berdik, katta bulyashchag, sizlar ularning o'ldirganlaring, sizlar va ular bilan juda yaxshi munosabatda bo'lishingizni istardim» dedi. edi, - uning bu gapidan Umar kulaverib, dumalab qoldi, Rasululloh solallohu alayhi va salom esa tabassum qilib qo'yildi.

Ислом Нури

Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «va buxton kilmasliklariga», degandilar, Xind: «Qasamki, buxton qabul qilinmoqda, sizning bizning faqat tuvrilik va ulug' axloqqa buyursiz», dedi.

Rasululloh solallohu alayhi va salam: «bironta ham yaxshi ishda bizga itoatsizlik qilmasliklariga», degandilar, Xind: «Ollohga qasamki, ko'nglimizda sizga itoatatsizlik qilmoq fikri haqida, bu erda o'tirmas edik», dedi.

Qaytib kelgach, Xind but-sanamini sindirib tashladi va: «Biz sen bilan oldanib yurgan ekangiz», dedi.

«Sahih» da aytilishicha, Xind Bin Utba Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga kelib: «Yo Rasululloh, men sizning yuzingizdagi xonadonni hayotingizdan olib borganingizdan keyin xayr-ehson qilganingiz kabi. Endigi bugun er yuzida men uchun sizning xonadoningiz ohligingizdan kora azizroq bulib qolishini istagan biron xonadonga og'li keladi. Yana, jonim Qo'lida bulgan Zotga qasamki, yo Rasululloh, Abu Sufyon xasis odam, uning molidan oilamizga edirsam, menga gunoh bo'ladimi? », Dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salam: «Faqat yaxshilik bilan infoq qilsang, zarari yuq», dedillar.

Rasululloh solallohu alayhi va sallamning Makkada o'tkazilishi va unda qilingan ishlari

Rasululloh solallohu alayhi va salom Makkada odamlarni hidoyat va taqvoga yullab va Islom ramz-belgilarini yangilab, ular bilan ishlashni boshlashdi. Shu kunlar mobaynida Abu Usayd al-Xuzoyiga buyib, konstitutsiyam Xududini yangilaydilar, Islomga da'vat kilish uchun va Makka atrofida but-sanamalarni buzdirish uchun sariyalalar yubordilar. Barcha but-sanamlari sintirilib, Makkada: «Kim Ollohga va oxirgi kunga

Ислом Нури

shunday olib kelinadigan bulsa, uyida birorta ham sanamni kuymayin, sintirib tashlasin!», Deb jar solindi.

Yuborilgan sariyalar

1) Rasululloh solallohu alayhi va salom fahddan xotirjam bo'lib o'tganlardan 8-hijriy ramazon o'yidan besh kun oldin Xolid ibn Validni Uzzo nomli butni buzish uchun yubordilar. Uzzo Qurayshning va barcha Banu Kinonaning eng katta btu bo'lib, Naxla degan joyda yo'q edi. Uning mutasaddiligi Banu Shaybon qobilasi qo'lida edi. Xolid o'ttiz otlik bilan yuk, uni buzib tashladi. Qaytib kelgach, Rasululloh solallohu alayhi va salom undan: «Biron narsa ko'rdingmi?», Deb so'radilar. U: «Yo'q», deb edi: «Siz uni buzmasiz. Boring, qaytsa buzib keling! », Dedilar. Xolid g'azab bilan qilichini yalang'ochlab qaytib borgan edi, yalangoch, sochlari tuzgigan bir kora xotinning oldiga chiqib keldi. Butga qarab turuvchi xodim unga qichqira qilinadi. Xolid u xotini qilichi bilan chopib ikkiga bolib tashladi. So'ng Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga qaytib, u zotni bu ishdan xabardor qildi. Rasululloh solallohu alayhi va sallam: «Ha, Uzzo o'qa edi. Darhaqiqat, u sizlarning yurtingizda ma'buda bulib o'tgan abadul-abad umidini uzdi », dedilar.

2) Shu oyda Amr ibn Osni Suvo nomli butni buzib kelish uchun yuubardilar. U Xuzayl qobilasining buti bo'lib, Makkaning shimoli-sharqida 150 kilometr uzunlikdagi Rihot deganda yo'q edi. Amr ibn Os but yoniga etib borganida xodim undan: «Nima qilmoqchisan?», Deb so'radi. «Rasululloh solallohu alayhi va salom mana bu butni buzishimni buurganlar», dedi Amr. «Bu sening qulingdan kelmaydi», dedi u. «Nega?», Deb edi, «U bunga yo'l kuymaydi», dedi. «San hali ham botilda yuribsanmi?! Sho'ring kurisin, bu ozi eshitadimi yoki ko'radimi?! », dedi Amr, sinov uchun butni sintirib tashladi. Sheriklarga buyib, unga tegishli xonani ham

Ислом Нури

buzdirib yubordilar. Uning ichidan ech narsa topmadilar. Song Amr: «Endi nima deysan?!», dedi xodimga. U: «Allohga taslim bo'ldi», dedi.

3) Shu o'ynayotgan o'zida Sayd ibn Zayd ibn al-Ashxaliyni iyirmata otlik bilan Manotni buzishga yubordilar. Manot Qudaydning Mushallal deganda yo'qolib, Avs, Xazraj, G'asson va boshqalarga qodirliklar tomonidan qilingan edi. Sa'd kelganida butning xodimi undan: «Nima istaysan?», Deb so'radi. «Manotni buzmoqchiman», degandi edi, «Bilganingni kil», deb undan chetlangan. Sa'd butga yaqinlashgan choq yalangoch, sochlari tuzg'igan bir kora xotinning chiqishi, ko'ragiga mushtlab, dod eski boladi. Xodim unga: «Ey Manot, senga osiy katta bo'lgan kimsalardan biri qarshida turdi!», Dedi. Shunda Sa'd u xotini katl qildi va butni sintirib, buzildi. Unga qarashli xonadan ech narsa topilmadi.

4) Xolid ibn Valid Uzzoni buzilgan kilib kelayotganidan sung Rasululloh solallohu alayhi va salom uni shu yilning shavvolida Banu Juzayma qatlamiga jang kilish uchun emas, ularni Islomga da'vat kilish uchun yubordilar. U 350 kishilik muxojirlari, analolar va Banu Sulaymliklardan tashkil topgan jamoa bilan bilangina yo'lga chiqdilar va katta huzuriga etib, Islomga da'vat qildilar. Ular o'z dinlaridan chikib, islomni qabul qilishlarini anglashish maqsadida «musulmon byldik», deb aytish urniga «soob buddlik, soob buldik» (yangi, dindan chiqdik), deb boshladilar. Shunda Xolid ularni o'ldirishga va aspirga buyurdi, shu jumladan asirlarni qo'li ostigilarga bittadan bulib berdi. Keyin bir kuni ularga o'z asirlarini o'ldirishni buyurdi. Ibn Umar va ashoblari buyruqqa bo'ysunishdan bosh tortishdi. Ular Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga qaytsa, katta voqeani aytib berganlarida u zot qullarini ko'tirib, ikki marta: «Ey Parvardigor! Men Xolidning qilgan ishidan pokligimni Senga e'lon qilaman», dedilar.

Ислом Нури

Faqat Banu Sulayim o'z asirlarini o'ldirgan, muxbir va tahlilchilar o'ldirgan edilar. Rasululloh solallohu alayhi va salom Aliini yubordilar, u olib tashlangan kishilarning diysini (xun pulini) va katta ko'rgan talafotlarni to'lib keldi. Shu ishda Xolid bilan Abdurahmon ibn Avf janjallashib qolgandilar. Rasululloh solallohu alayhi va salamga binoning xabari etchch: «Shoshma ey Xolid! Ashoblarimni tinch kuy! Ollohga qasamki, Uxud tojikcha oltinining bulib, uni Olloh yulida tejam qilsang ham, ashoblarimdan birining ertalab yo'qi kechqurun qilingan ozgina amaliga etolmaysan », dedilar.

Makka fatihi g'azoti tafsiloti mana shundan iborat. U butparastlikni tagtomiri bilan yo'qotib tashlagan va Arabiston yarim orolida uning saqlanib qolinishga o'sha ham sabab, sabab ham qo'llab-quvvatlanayotgan kilovchi g'azot va buyuk galaba bo'lib o'tgan. Juda ko'p qavatlar bilan musulmonlar bilan butparastlar o'rtasida kechaxotgan To'qnashuv va janglar oxirida nima bilan tugashini kutib turishadi, kim haqiqat bo'lsa, shu asosda o'qitiladigan hukumronlikning qo'liga kirishini juda yaxshi bilishadi, bunday isonchni olib kelayotgan odamni ushlab turing. dubor bo'lib, qurd-qumursqalar tomonidan chaynab tashlab qo'yilgan somonga uxlab qo'yilgan paxtada shaklangan edi.

Xuddibiya sulhi mana shu fathga tayyorlanishga va uni amalga oshirishga tayyor edi. Chunki, hozirgi shu sulhdan keyin odamlarni emin-erkin erkinatlanishga qodir bylgan, bir-birlari bilan bemalol suzlashish va bahosini munozaralar olib borishi kerak, chunki juda ko'p kishilardilar Islomni qabul qilish baxtiga musharraf bo'rgan edilar. Buni shundan ham bilsa bo'ladiki, o'qigan urushlarda uch mingdan ortiq jangchisi byulmagan islom lashkari mana shu g'azotga kelib min odamlarga etgan edi.

Ushbu xali kiluvchi jang odamlarning ko'zlarini ochdi va ularni Islomdan

Ислом Нури

tusib turgan oxirgi tiqiqlarni ham olib tashladilar. Ushbu fath orqali musulmonlar butun Arabiston yarim oroli ustidan uz nazoratlarini urnatilar va ham diniy, ham dunyoviy etakchilikni twaligija o'z qvllariga olilar.

Xudaybiya sulhidan keyin musulmonlar fodisiga atrofdagi boshlagan davron charxpalagi ushbu fath ortidan butunlay musulmonlar manfaati bilan ishlaydilar. Arablarningning kavmu qavatlarini olganda endi Rasululloh solallohu alayhi va salom huzurlariga bosh egib kelishdi va Islomni qabul qilish bilan birga taklif qilinayotgan olamga uylanishiga ko'mak ko'rsatib, o'zlariga yordam berishdi.

Ibn Xishom: 2 / 623-626, Zodal maod: 2/157.

Talkih fuhumi ahil-asar: 33-s.

Zodal maod: 2/160.

Abdumuttalib davridan davom etib kelayotgan Xuzoa bilan Banu Xoshim o'rasidagi ittifoqqa ishora.

Abdumanofning onasi - yani Qusoyning aoli Hubbo - huzoalik ekaniga ishora.

Islomni qabul qilgan ekanliklarga ishora.

Barid - 12 milga teng uzunlik ulchovi.

Ushbu sariyya yo'lda Omir ibn Azbat degan odamga ikki keldi. U ularga islomiy salom bilan salom berdi. Biroq, sariya a'zolaridan Muxallim ibn Jassoma uni o'zaro adovati tufayli o'ldirib, to'yasini va matolarini olib kirdi.

Ислом Нури

Shundan so'ng Olloh taolo: «**Ey mo'minlar, kechon Olloh yulida jixat uchun safarga chiksangan** (dushmanlaringizni) **aniq tanib olinglar va bu hayoti dunyoning nassasini istab sizlarga salom bergan odamga:« Sen mo'min emassan! » demanglar! Shubhasiz, Alloxning huzurida xavfsizlikni ta'minlash uchun bordir** »(Niso: 94) oyatini nozil qildi. Ular Muxallimni Rasululloh solallohu alayhi va salom unga istig'for aytilganlardan umidda u zot huzuriga olib keldilar. Rasululloh solallohu alayhi va salom uni o'zlarini tekshirib ko'ring, uch bor: «Ey Ollohim, Muxallimni magfirat qilmagaysan», dedilar. Shundan keyin u ko'z yoshlarini etagiga artganicha o'rnidan turdi. Ibn Ishoq rivoyat qilishicha, uning kavmi keynrok Rasululloh solallohu alayhi va salom unga istig'for aytilar, degan ekan. Qarang: Zodul maod: 2/150, Ibn Xishom: 2 / 626-628.

Sahihul Buxoriy: 1/422, 2/612.

Ibn Hisom: 4/41, 42, Bayhaqiy: Daloilun-nubuvva: 5/28.

Shundan sud Abu Sufyonning islomiy hayoti juda guzal kechdi. Aytishlarga, u Islomni qabul qilgan kunidan boshlanib, uyg'onganidan Rasululloh solallohu alayhi va salomning ko'zlariga tik boqilgan ekan. Rasululloh solallohu alayhi va salom ham uni yaxshi ko'rardilar, unga jannat boshoratini berganlar va: «U O'rganib chiqadigan joy, deb umid qilaman», deganlar. Vafoti yaqinlashganda: «Menga iyigi-sigii qilgmanlar, Ollohga qasamki va men Islomni qabul qilganimdan beri tilimdan yomon so'z chiqib ketdi», degan ekan (Zodul maod: 2/162, 163).

Fatul Boriy: 8/11, 12.

Yukoridagi rivoyatlar shubu mantaldan o'ldirdi: Sahihul Buxoriy: 1/22, 216, 247, 328, 329, 2/615, 617, Sahih Muslim: 1 / 437-439, Ibn Xisom:

Ислом Нури

2/415, 416, Abu Dovud : 1/276.

Nasafiy: Madorikut-tanzil: Bay'at davomi tafsiri.

Sahohul Buxori (3825, 7161), Fatul Boriy: 7/175, 13/148.

Sahihul Buxoriy: 1/450, 2/622.

Ushbu g'azot tafsilotlari kuyidagi kitoblardan olindi: Ibn Xishom: 2 / 389-437, Sahihul Buxoriy: Kitabu fazoili ashabin-nabiy (3673-h), Fatul Boriy: 8 / 3-27, Sahih Muslim: 1 / 437-439 , 2/102, 103, 130, Zodal maod: 2 / 160-168.